Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebery; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ¢ï.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anu 40 franci, pe şése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 43. Braşovŭ, Joi 23 Februarie (7 Martie) 1889.

Propunerea lui Gajary şi naţionalităţile.

II.

Braşovŭ, 22 Februarie v.

Amŭ amintitŭ în articululŭ premergĕtorŭ vorbirea de Joi a ministrului-preşedinte Tisza. Ea conţine unŭ pasagiu caracteristicŭ, care face lumină asupra tendinţelorŭ ce se urmărescŭ cu propunerea lui Gajary.

Tisza a vorbitŭ de drepturile corónei stabilite în art. de lege XII din 1867 ¢icêndŭ, că aceste drepturĭ, între carĭ e şi dreptulŭ de a stabili limba în armată, nu se potŭ schimba séu mărgini. Acésta însĕ s'ar întêmpla décă s'ar stabili în lege limba armatei, după cum cere oposiţiunea maghiară.

„S'a adusŭ" — continuă Tisza — „ca argumentŭ, că în anulŭ 1868 erau alte raporturĭ, din punctulŭ acesta de vedere însĕ susţinŭ că erau totŭ acele raporturĭ ce suntŭ şi astă¢ĭ. S'a ¢isŭ că p'atuncĭ (adecă la 1868) esistau în ţeră *anumite velcităţĭ ale naţionalităţilorŭ în urma cărora a fostŭ o politică corectă, de a nu atinge cestiunea limbei în legea militară*. Adevĕratŭ, că mulţămită timpului ce a trecutŭ dela 1868 raporturile s'au schimbatŭ în privinţa acésta, dér credŭ, că trebue sĕ recunósceţĭ că viscolele lupteIorŭ naţionalităţilorŭ au pierdutŭ multŭ din vehemenţa lorŭ şi s'au aşe¢atŭ în cei din urmă patru-spre-¢ece anĭ, de când conduce afacerile ţĕrii acestŭ guvernŭ, despre care se ¢ice acum că n'a făcutŭ nimicŭ în interesulŭ ţĕrii. Tocmai de aceea, *pe câtŭ de corectŭ şi de necesarŭ a fostŭ, de a introduce sub acestŭ guvernŭ limba maghiară ca studiu obligatorŭ în scólele poporale, şi de a asigura învĕţarea limbei maghiare prin disposiţiunĭ legale* (Aşa e! în drépta), *pe atâtŭ de necorectŭ ar fi acuma, décă prin stabilirea limbei armatei în lege amŭ aprinde din nou schinteia, ce încă nu s'a stinsŭ de totŭ*. (adevĕratŭ! aşa e! în drépta. Mişcare în stînga.)

Inainte de tóte resultă din aceste cuvinte ale ministrului-preşedinte Tisza, că dênsulŭ se gândesce încă la naţionalităţĭ, bine sêmţind şi sciindŭ, că tăcerea ce domnesce a¢ĭ în tabĕra lorŭ nu vine nicĭdecum de acolo, că naţionalităţile nemaghiare arŭ fi mulţumite cu starea lucrurilorŭ, ci numai de acolo, că ele prin uneltirile regimului tiszaistŭ, care a făcutŭ ilosoriu pentru Nemaghiarĭ dreptulŭ electoralŭ, au fostŭ scóse de faptŭ din cadrulŭ constituţiunei, aşa că nu mai suntŭ a¢ĭ nicăirĭ representate.

Alŭ doilea resultă din vorbele lui Tisza, că acesta se teme ca nu cumva schinteia încă nestinsă se prindă din nou flacără prin aceea, că s'ar atinge în legea militară cestiunea limbei.

Mărturisirea d-lui Tisza mai dovedesce încă, că dênsulŭ este convinsŭ despre aceea, că la rêndulŭ lorŭ şi naţionalităţile nemaghiare au *îndreptăţirea* de a pretinde concesiunĭ în privinţa limbei lorŭ materne în mĕsura în care le pretindŭ Ungurii pentru limba maghiară.

Ba mai multŭ. Punêndŭ în legătură cu cestiunea limbei în armată şi mĕsurile privitóre la întroducerea forţată a limbei maghiare în scólele poporale precum şi disposiţiunile „legale" pentru învĕţarea limbei maghiare, ministrulŭ-preşedinte Tisza mai recunósce indirectŭ, că acele mĕsurĭ pe carĭ le numesce „corecte" şi „necesare" au fostŭ luate în prejudiţiulŭ şi în detrimentulŭ dreptului de limbă alŭ naţionalităţilorŭ, cu scopŭ de a pregăti terêmulŭ şi pentru întroducerea succesivă a limbei maghiare în armată.

De aceea susţine Tisza că n'ar fi corectŭ a aprinde din nou certa pentru limbă; de aceea preferă elŭ de a se întroduce pe furişŭ prin propunerea lui Gajary şi în armată praxa nenorocită, ce a urmărit'o guvernulŭ sĕu timpŭ de 14 anĭ.

Sĕ nu se atingă în lege cestiunea limbei, ¢ice d-lŭ Tisza, dér cu atâtŭ mai multŭ sĕ se submineze pe dedesuptŭ dreptulŭ de limbă alŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare şi în armata comună, singura instituţiune, unde până acuma nu au străbătutŭ certele fatale de rassă.

Nu este óre vorba aicĭ de aceeaşĭ metodă, ce s'a practicatŭ şi faţă cu legea de naţionalitate din 1868, care a rĕmasŭ în vigóre pe hârtiă, ér în realitate a fostŭ şi este cu desĕvêrşire ignorată, călcată în picióre şi subminată de guvernŭ şi de organele sale?

In faţa uneltirilorŭ pentru privilegiarea limbei maghiare şi în armată, e lucru firescŭ prin urmare că popórele nemaghiare, şi în specialŭ Românii, nu potŭ remâné nepăsătorĭ, mai alesŭ după ce indreptăţirea lorŭ de a pretinde aceleaşĭ concesiunĭ pentru limba lorŭ maternă, ce le pretinde propunerea lui Gajary pentru Ungurĭ, este mai pre susŭ de orĭ-ce îndoială, ba suntŭ în dreptŭ naţionalităţile nemaghiare a pretinde analogŭ întrebuinţarea limbei lorŭ materne şi la esamenele de oficerŭ în armata honve¢ilorŭ. A le nega acestŭ dreptŭ naţionalităţilorŭ ar însemna a le nega posibilitatea, ca tinerii din sînulŭ lorŭ sĕ îmbrăţişeze cariera de oficerŭ, ceea ce nu póte fi nicĭ în interesulŭ armatei, nicĭ în acela alŭ tronului, cu atâtŭ mai puţinŭ în interesulŭ statului.

Nicĭodată nu s'a impusŭ mai multŭ ca acuma necesitatea de a se respecta în armată principiulŭ: dreptŭ egalŭ pentru toţĭ! Prin realisarea propunerei lui Gajary însĕ s'ar întroduce şi în şirurile armatei virusulŭ descompunĕtorŭ alŭ inegalităţii, dându-se o lovitură de mórte dreptului de limbă alŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare.

DIN AFARĂ.

Unŭ complotŭ contra regelui Milan.

O depeşă din Viena adresată ¢iarului „Times" dă următórele amĕnunte asupra unui complotŭ contra regelui Milanŭ, — complotŭ care se ur¢ea de refugiaţii sêrbĭ şi muntenegrenĭ din România. Hârtiile prinse la Bucurescĭ de poliţia română ar fi acuma la Belgradŭ şi ministeriulŭ de interne ar fi adresatŭ o copie representanţilorŭ marilorŭ puterĭ. Din scrisorĭ resultă, că Tasanno-vicĭ, şefulŭ radicalilorŭ, e compromisŭ în acestŭ complotŭ. Elŭ n'a fostŭ arestatŭ până acuma din causă că e fórte bolnavŭ. Planulŭ conspiraţiunei era următorulŭ: Unŭ óre-care Secĭ, fostŭ oficerŭ sêrbŭ, trebuia sĕ trécă graniţa aprópe de Cladova, cu o bandă de muntenegrenĭ, carĭ trăiescŭ refugiaţĭ în Bulgaria şi România, sĕ traverseze valea Timok unde radicalii suntŭ mai tarĭ şi sĕ-şĭ mărească rîndurile cu nemulţămiţĭ ce vor întâlni în drumŭ. Scopulŭ definitivŭ al acestui complotŭ era detronarea regelui Milanŭ şi aducerea dinastiei Caragheorghevicĭ, detronată de Scupcina în anulŭ 1848. Fondurile pentru acestŭ complotŭ ar fi din isvorŭ panslavistŭ.

Afacerea ligei patriotice.

Foile guvernului francesŭ aprobă procederea guvernului şi spunŭ, că cei mai mulţĭ deputaţĭ ar fi ¢isŭ: In fine s'a îndeplinitŭ unŭ actŭ de autoritate. Organele contrare guvernului ¢icŭ, că guvernulŭ a făcutŭ o prostiă. In cercurile boulangiste se susţine, că desfiinţarea ligei va folosi repede causei lui Boulanger. Décă conducĕtorii ligei ar fi fostŭ arestaţĭ, ar fi isbucnitŭ séra o revoluţiune. Dealtmintrelea acésta va isbucni fără veste, décă se vorŭ comite acte de violenţă. Deroulède a istorisitŭ că a refusatŭ a rĕspunde la interogatoriu. Nu s'a confiscatŭ mai nimicŭ, ci numai câteva registre şi liste de consimţire. Elŭ aştéptă de multŭ perchisiţia domiciliară, de aceea a pusŭ la locŭ sigurŭ hârtiile. Numai câteva documente s'au confiscatŭ, care erau necesare pentru lucrările nemijlocite. Târdiu vre sĕ oprescă guvernulŭ adună-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Chiuiturĭ şi doine.

Cucule cu pênă sură
Ce totŭ cânţĭ la noi pe şură,
Au ţi-e fóme, au ţi-e sete
Au ţi-e dorŭ de codrulŭ verde?
Nu mi-e fóme, nu mi-e sete,
Nu mi-e dorŭ de codrulŭ verde,
Dér mi-e dorŭ de satulŭ meu
C'am lăsatŭ trei mândre 'n elŭ:
Una'n dealŭ şi alta 'n vale,
Una 'n uliţa cea mare,
Una 'n capulŭ satului.
Cea din dealŭ ca unŭ paharŭ
Cea din vale ca o flóre,
Cea din capulŭ satului
Pune'mĭ mórte capului.

*

U-iu-iu găină grasă,
Erĭ erai pe după casă,
Astă¢ĭ eştĭ friptă pe mésă.
U-iu-iu găină sură
Erĭ erai pe după şură
Astă¢ĭ eştĭ la mine 'n gură.

*

Pus'am gândŭ Dumne¢eescŭ
Ca sĕ mĕ călugărescŭ,
M'oiu călugări pe draculŭ
Că fetele îmĭ punŭ capulŭ.

*

Astă séră-i sĕptĕmână
Eram cu mândra de mână
Şi-i totŭ ¢iceamŭ séra bună,
Séra bună mondro dulce
Séra bună şi m'oiu duce,
Nu te duce bade duce
Că te ţin cu turtă dulce.
De m'ai ţinea cu zacharŭ
Că mi-am pusŭ hainele 'n carŭ,
Şi mi-am pusŭ piciorŭ 'n scară
Sĕ mĕ ducŭ la Sibiiu éră.

*

Mândra mea cu ochii micĭ
Mĕ face sĕ viu pe-aicĭ,
Mândra mea cu ochii ver¢ĭ
Eşĭ afară de mĕ ve¢ĭ,
Eşĭ afară pân' la pórtă
De ve¢ĭ dorulŭ cum mĕ pórtă.

*

Etă Domnu intră 'n satŭ
Şi-ar trebui ospetatŭ
C'unŭ dărabŭ de lemnŭ uscatŭ.

*

Insura-m'aşŭ însura
Urîtă nu mi-aşŭ lua,
Nicĭ frumósă nu'mĭ prea place
Că prea mulţĭ pretinĭ îmĭ face.

*

Fost'am ficiorŭ nu prea fórte
Şi-am iubitŭ fetele tóte,
Câte fete 'n braţe-am strînsŭ
După mine tóte-au plânsŭ
Şi pe câte-am sărutatŭ
De mine nu s'au lăsatŭ.
De te-oiu strînge şi pe tine
Şi tu 'i plânge după mine
Şi de te voiu săruta
De mine nu te 'i lăsa

*

Mândro, dragostile nóstre
Ne-au rĕmasŭ pustii pe cóste,
Şi am fostŭ Vinerĭ la el
Şi au rĕsăritŭ viorele,
Viorele florĭ adêncĭ
Când le ve¢ĭ mândro sĕ plângĭ.

*

Sărută-me mândro 'n gură
C'aseră-am mâncatŭ friptură,
Friptură de turturea
Şi mi-e gura ca mierea.

*

Tu Mărie, gura ta,
Pentr'unŭ galbenŭ nu o-aşŭ da,
Pentr'unŭ galbinŭ pentru doi,
Pentru doisprede¢ce boi.

Poesii poporale.

I.

Inălţate Impĕrate
Nu mĕ'nstrăina departe,
Că n'am părinţĭ sĕ mĕ cate
Şi mândruţa nu mĕ póte,
Surorile'sŭ tinerele
Nu sciu cărările mele.
Aşa-mĭ vine câte-odată,
Sĕ mĕ suiu la munţĭ cu pétră
Sĕ vĕdŭ pe mândra odată.
Pădurice dragă-mĭ eştĭ
Ţéra mea departe eştĭ.
Străinu'sŭ ca cucu 'n codru,
Nĕcăjitu'sŭ fără modru.
Străinu'sŭ ca paserea
N'am milă nicăirea.
Străinŭ ca puiulŭ de cucŭ
N'am milă unde mĕ ducŭ.
Nu bate Dómne pe nime
Cu ce m'ai bătutŭ pe mine,
Dela gură voiă'mĭ facŭ
La inimă plângŭ şi tacŭ.

II.

Trandafirŭ braşovenescŭ,
Vai de mine multŭ dorescŭ
Cu badiu sĕ mĕ 'ntâlnescŭ,
Două vorbe sĕ-i vorbescŭ
Apoi sĕ mĕ despărţescŭ.

III.

Leliţă cu ochii micĭ,
Ce mĕ facĭ sĕ vinŭ pe-aicĭ?
Leliţă cu ochii ver¢ĭ,

rile ligei. De șépte anĭ esistă liga și a fostŭ încuragiată de ómenĭ, carĭ suntŭ la guvernŭ, a avutŭ totdeuna unŭ locŭ oficialŭ la ocasiunĭ sĕrbătorescĭ. Intre aderenții ei cei dintéiu se află foștĭ miniștri, ca Raynal și Waldeck-Rousseau.

O convorbire cu Crispi.

Corespondentulŭ din Roma alŭ diarului „Newyork Herald" a avutŭ o convorbire cu ministrulŭ-președinte italianŭ Crispi, care a disŭ, între altele, că puterea lumescă a Papei aparține trecutului. Din acéstă parte Italia n'are sĕ se témă. Papa e amenințatŭ nu de guvernulŭ italianŭ, ci de intrigile Vaticanului și de încuragiarea și ațițarea unei poporațiunĭ escitate peste mĕsură. Acestea trebuescŭ evitate, orĭ cu asprime înăbușite; suntŭ nutrite de elemente din afară, instigatorii suntŭ cunoscuțĭ Guvernului și supraveghiațĭ. Ce privesce posițiunea Guvernului față cu Francia, Crispi dice că elŭ personalŭ nu nutresce față cu ea nicĭ unŭ simțĕmêntŭ neamicalŭ. Din contră ținta lui e sĕ lege cele două națiunĭ prin strînsă amiciție, care sĕ nu se pótă spulbera așa curêndŭ.

Sporirea artileriei germane.

In consiliulŭ federalŭ germanŭ s'a depusŭ bugetulŭ suplimentarŭ în sumă de peste 21 milione. Din acestea, vr'o 19 milióne suntŭ destinate pentru scopurĭ militare și $^1/_2$ milionŭ pentru marină, restulŭ pentru mĕsurile contra comerciului de sclavĭ în Africa orientală. Cererea celorŭ 19 milióne pentru armată e motivată cu aceea, că artileria francesă și rusă e superióră celei germane și decĭ Germania trebue sĕ ia mĕsurĭ corĕspundĕtóre. E necesarŭ decĭ unŭ numĕrŭ fórte mare de baterii cu unŭ numĕrŭ mai mare de tunurĭ provĕdêndu-se și cu carĕle de munițiune cu cai cu totŭ. Pentru acésta vorŭ fi necesarĭ încă 3476 cai și vr'o 3000 da ómenĭ mai multŭ.

Din dieta unguréscă.

In ședința dela 1 Martie, Akusiu *Beöthy* rectifică unele vorbe ale sale, dicêndŭ, că elŭ n'are tendința d'a se împărțĭ armata în două, ci doresce numai, ca sĕ se respecte în armată întocmirile legale.

Edm. *Ionas* are încredere în asigurările guvernului; primesce amêndoi paragrafii cu propunerea lui Gajary.

In ședința dela 2 Martie, Albert *Kiss* vorbi din punctŭ de vedere alŭ instrucțiunei ungurescĭ în contra §. 25, dicêndŭ că guvernulŭ vrea, ca și contele Thun sĕ germaniseze.

Ministrulŭ de instrucțiune *Csaky* dice, că ordinațiunea sa în privința limbei germane ar fi trebuitŭ sĕ o dea și décă n'ar fi fostŭ de locŭ în tractare proiectulŭ de lege militară. Cunóscerea limbei germane e nu numai de doritŭ, ci și necesară, mai alesŭ pentru cariera militară. Și-apoi mai importantă e siguranța statului și pregătirea lui de luptă, de câtŭ cultura națională; căcĭ mai întêiu trebue asiguratŭ statulŭ și patria, și numai dup'aceea se póte vorbi despre desvoltarea unui interesŭ de cultură națională. Situațiunea esternă a Europei e astfelŭ încâtŭ li-se impune tuturorŭ statelorŭ — acum chiar și Angliei! — sĕ se pregătéscă de luptă. Acésta sĕ nu o pérdă din vedere mai alesŭ *statulŭ ungarŭ, în a cărui nemijlocită vecinătate se află o mină politică umplută cu materii esplosive.* (Cei din stânga îi strigă în batjocură „Hoch", la care cei din drépta rĕspundŭ cu „eljen".) Prin ordinațiune nu se sacrifică nicĭ unŭ interesŭ de cultură. Instrucțiunea germană se face în limba germană numai în clasa 7 și 8. (Protestărĭ în stânga: Asta-i nelegalŭ!); de altmintrelea ordinațiunea încă nicĭ nu s'a trimisŭ școlelorŭ confesionale.

Iuliu *Horvath* dise, că ar fi mai cu scopŭ sĕ se resolve cestiunea limbei ungurescĭ prin lege. Nemțesce sĕ se învețe numai câtŭ e necondiționatŭ necesarŭ; obiectele teoretice însĕ sĕ se pótă esamina în limba unguréscă. Națiunea lui Gajary oferă garanție destulă. Oposiția are datorința sĕ lucreze pentru rĕsturnarea cabinetului, dér cei carĭ se gereză ca apĕrătorĭ ai libertății și ai constituțiunei, sĕ nu-șĭ ia refugiulŭ la mijlóce care pretutindenea au dusŭ la rĕsturnarea constituției și a parlamentarismului. Persóna ministrului nu trebue sub nicĭ o împrejurare insultată. Décă opinia publică cere rĕsturnarea cabinetului, de ce nu aștéptă oposiția până ce opinia publică îi dă în modŭ constituționalŭ sprijinulŭ sĕu? Numai 500 de bărbațĭ inteligențĭ suntŭ carĭ aprobă ca parlamentulŭ sĕ urmeze o politică de obstrucțiune? Décă vada camerei, a președintelui și autoritatea guvernului....

Aci se nasce unŭ tumultŭ grozniciŭ; se audŭ strigăte, președintele chiamă la ordine și declară că în casŭ de repețire pe astfelŭ de deputațĭ (ca Csatar de esemplu) îi va preda comisiei de imunitate ca sĕ decidă asupra eschiderei lorŭ pe unŭ timpŭ.

Horvath nu aprobă purtarea oposiției și o provócă sĕ rĕmână pe lângă felulŭ de luptă parlamentară, altfelŭ va unĭ împrejurulŭ guvernului întréga „națiune."

Polonyi vre sĕ respingă în numele oposiției imputarea făcută oposiției, că urmăresce politică de obstrucțiune, drépta nu-lŭ lasă sĕ vorbéscă, președintele dice că Polonyi n'a fostŭ atacatŭ personalŭ, oposiția cere cuvêntulŭ pentru Polonyi, tumultulŭ e atâtŭ de mare, încâtŭ vorbele președintelui nu se mai audŭ. Camera hotăresce sĕ nu vorbéscă Polonyi, cu tóte astea președintele intervine ca sĕ-lŭ lase sĕ vorbéscă, Polonyi îi mulțămesce, însĕ renunță la cuvêntŭ.

Contele *Apponyi* dice, că desbatea n'ar fi fostŭ atâtŭ de înverșunată, décă legea ar urmări scopurĭ curatŭ militare. Cu moțiunea lui Gajary nu e mulțămitŭ, deórece ea e o traducere a instrucțiunei esistente adĭ în putere (Strigărĭ în stânga: O rușine!) Disposițiunea de a servi alŭ doilea anŭ voluntarii ve generalisa frecările periculóse în monarchiă. Ce privesce cestiunea limbei, garanțiile sĕ se ia în lege. Nicĭ cestiunea instrucțiunei militare și a instruirei recruțilorŭ, nicĭ cestiunea folosirei limbei ungurescĭ în armată n'au fostŭ reservate drepturilorŭ corónei, ci factorii legislațiunei decidŭ în astă privință. Guvernulŭ sĕ fi venitŭ cu legea fără §§ 14 și 25. Acum sĕ porte consecințele.

Din parlamentulŭ austriacŭ.

In ședința dela 28 Februarie, după vorbirea deputatului Vaschaty, s'a petrecutŭ următórea scenă furtunósă:

Dep. *Dr. Vitezich* ridică gravamine, că poporațiunei croate a Istriei nu i-se publică legile țĕrii și ordinațiunile în limba croată. Guvernatorulŭ nu scie nicĭ limba croată, nicĭ cea slavonă și nicĭ funcționarii sĕi nu sciu deplinŭ croatesce. Autoritățile italieniseză Istria. Funcționarii nu se potŭ înțelege cu poporulŭ. Unii mergŭ mână 'n mână cu iredentiștii.

Dr. Vergotini (italianŭ): Aceste suspicionărĭ suntŭ fórte nobile. — *Dr. Vitezich*: Ține'țĭ flénca! (Intreruperĭ furtunóse și strigăte de indignațiune în stânga.) Loculŭ lui nu'i e în parlamentŭ! (Tumultŭ continuu și strigărĭ din amêndouĕ părțile: Pfui! Afară! Asta-i cultură slavă! ga). — *Dr. Weitlof*: Asta-i scandalŭ! — *Dr. Vaschati*: Sĕ nu întrerupă! Vitezich și Vergotini se insultă, dér nu s'audŭ în sgomotulŭ celŭ mare). — *Dr. Menger*: Sĕ nu mai vorbéscă! A ofensatŭ camera!

Președintele sună mereu și chiamă la ordine pe amêndoi.

Dr. Vitezick: 'Mĭ apĕrŭ naționalitatea mea! — *Dr. Vergotini*: Apĕrațĭ-o, dér fără a ofensa pe a mea. (Strigărĭ în drépta: Nu te amesteca în vorbă! Strigărĭ în stânga: Asta nu-i purtare! Sĕ nu mai vorbéscă! Neliniște continuă în întréga cameră).

Președintele chiamă la ordine spunêndŭ că închide ședința.

Dr. Vergotini: Cerŭ scuse d-lui președinte. Eu mĭ-apĕrŭ naționalitatea. — Contele *Lazansky*: N'ai cuvêntulŭ! Sĕ tacĭ! (Mare larmă și ferbere, Vitezich și Vergotini gesticuléză unu contra altuia).

Președintele încheiă ședința. (Deputații se adună în grupe în mijloculŭ sălii apoi se despartŭ fórte iritațĭ).

SCIRILE DILEI.

Pușca cu repetiție în România. Precum află „Rum. Lloyd" din cercurĭ militare, d-lŭ G. Pinos a propusŭ ministerului românŭ de rĕsboiu sĕ transforme pușca armatei române Martini Henry și Peabody Henry în pușcă cu repetiție. Transformarea ar fi sĕ se facă prin anexarea unui aparatŭ la pușcă, se póte aședa de orĭ ce soldatŭ și costă numai câțĭva francĭ; pușca transformată astfelŭ dă vr'o 70 împușcăturĭ pe minutŭ. Cu acésta s'ar fi resolvatŭ o mare problemă căutată de anĭ de dile de cătră fabrica de arme austriacă Werndl. Delegatulŭ inventatorului englesŭ va sosi peste 8—10 dile în Bucurescĭ și se aștéptă a se face interesante esperimente.

***

Comitetulŭ societății „Scóla română" din Suceva a decisŭ în ultima sa ședință, ca în toțĭ anii, în carĭ va veni d-lŭ Moianŭ în Bucovina cu scopulŭ ca sĕ deschidă unŭ cursŭ de împletitŭ, sĕ contribue câte 15 fl. Fórte bine ar fi, dice „Revista Polit.," décă ar lua parte la acest cursŭ și câte unŭ învĕțătorŭ din fiecare districtŭ româneseŭ, căcĭ acești învĕțătorĭ ar putea apoi sĕ instrueze și pe alții în acestŭ ramŭ fórte folositorŭ de industriă.

***

Balŭ în institutulŭ de nebunĭ din Sibiiu. La 2 Martie n. s'a întocmitŭ o petrecere cu danțŭ în institutulŭ de nebunĭ din Sibiiu pentru înveselirea bolnavilorŭ. S'a jucatŭ de minune în sala de mâncare a despărțĕmêntului femeilorŭ, care era frumosŭ împodobită. La masă s'a bĕutŭ bere și s'au ținutŭ toaste pentru guvernŭ (n'au lipsitŭ nicĭ abzugurile), pentru direcțiune, pentru medicĭ ș. a. In fine se făcŭ o adevĕrată demonstrațiune politică. Unŭ vorbitorŭ spre mare mirare stărui pentru noulŭ proiectŭ de lege, dér fu întêmpinatŭ cu o furtună „de abzugurĭ". Oposiția a obținutŭ — maioritatea voturilorŭ. — Minunată asemĕnare mai face „Herm. Ztg.", fóia devotată de altmintrelea intereselorŭ maghiare.

***

Sporirea cavaleriei române. Regimentele de călărașĭ Nr. 6, 7, 8 și 11 se vorŭ spori cu diua de 1/15 Aprilie cu câte două escadróne permanente.

***

Locotenentului Sabinŭ Hodoșŭ din reg. 50 de infanteriă i-s'a primitŭ cererea de a fi ștersŭ din controlele armatei.

***

Medicului militarŭ Dr. Albinŭ Popŭ e transferatŭ dela spitalulŭ garnisónei Nr. 14 din Lembergŭ la reg. 2 de infanteriă.

***

Medicului de honvedi în reservă Dr. Emilŭ Pușcarŭ i-s'a primitŭ cererea d'a fi ștersŭ din contrólele honvedimei cu diua de 28 Februarie.

Corespondența „Gaz. Trans."

Făgărașŭ, în 2 Martie 1889.

Domnule Redactorŭ! Sub impresiunea unei bucurii de care avuiu plăcuta ocasiune a mĕ împărtășĭ la o ședință a representanței bisericescĭ și senatului școlasticŭ ținută la 24 Faurŭ a. c. sub presidiulŭ Reverendissimului Domnŭ Vicariu Basiliu Rațiu pentru censurarea socotelilorŭ bisericescĭ și a scólei pe anii 1886—1888, m'am decisŭ a a vĕ raporta despre o faptă nobilă și demnă de imitatŭ, ce merită a o cunósce și onoratulŭ publicŭ cetitorŭ.

Decĭ déră îmĭ permitŭ a vĕ ruga sĕ binevoițĭ a da locŭ în colónele prețuitei „Gazete" următórelorŭ rêndurĭ:

După cum este cunoscutŭ, școla confesională gr. cat. stă tare rĕu, căcĭ edificiulŭ școlei e vechiu, micŭ și umedŭ încâtŭ nu corĕspunde de locŭ prescriselorŭ legei și din acéstă causă póte fi închisă în totŭ momentulŭ.

Lipsindŭ mijlócele, fiă-care tată de familiă trebue sĕ fiă îngrijatŭ de sórtea și viitorulŭ copiilorŭ sĕi, pe carĭ e silitŭ a'i da la școle străine chiar din frageda lorŭ etate.

Era timpulŭ supremŭ sĕ se facă ceva, — și étă că furămŭ fericițĭ a căpĕta ca vicarŭ unŭ bărbatŭ zelosŭ și consciŭ de chiămarea sa, care după unŭ intervalŭ fórte scurtŭ dela instalarea sa aicĭ, prin instructivele sale predice Dumineca și în sĕrbătorĭ atâta a influințatŭ și animatŭ pre credincioșii sĕi, încâtŭ în împrejurările acestea grele s'au adunatŭ prin colecte benevole preste 500 florinĭ v. a. spre scopulŭ zidirei unei școle corĕspundĕtóre.

Fiind-că la zidirea școlei după unŭ preliminariu de spese se recerŭ circa 2900 fl., Reverenția sa încă a oferitŭ spre scopulŭ din cestiune capitalulŭ sĕu depusŭ la Furnica de 500 fl. v. a. ceea ce a mișcatŭ pe toțĭ cei de față.

Décă va succede sĕ fimŭ ajutorațĭ și din alte părțĭ, unde s'a făcutŭ apelŭ, și cu deosebire décă pré venerabilulŭ consistoriu metropolitanŭ se va indura a da unŭ ajutorŭ de 1000 fl. v. a. din vre-o fundațiune, celŭ puținŭ pe lângă replătire în 10 anĭ, atuncĭ edificarea scólei este asigurată în celŭ mai scurtŭ timpŭ și copiii vorŭ fi scutițĭ de a fi maltratațĭ de micuțĭ cu limbĭ streine.

Așa dér fiindŭ că meritulŭ în acéstă afacere de mare însemnătate este numai alŭ Reverenței sale d-lui Vicariu, fiă asiguratŭ, că prin actulŭ acesta de binefacere i-se va eternisa memoria și i-se va ridica unŭ monumentŭ care va arăta următorilorŭ pe binefăcĕtoriulŭ sĕu.

Incheiu dorindŭ ca Dumnedeu sĕ'i dea sănĕtate, putere și viéță lungă ca sĕ se pótă bucura de fructele ostenelelorŭ sale.

Unŭ membru din representanța bisericéscă.

Ilva mică, 26 Februarie 1889.

Domnule Redactorŭ! In Nr. 32 alŭ organului ce binevoițĭ a-lŭ redacta, am cetitŭ în corespondența publicată de „bărgăuanulŭ" unele amintirĭ despre scólele comunale din Rebra-mare și Ilva-mică. Voiescŭ a face unele rectificărĭ

Eșĭ afară de mĕ vedĭ,
Eșĭ afară pân' la pórtă
De vedĭ dorulŭ cum mĕ pórtă.
Cine mĕ vede prin satŭ
Dice că-sŭ câne turbatŭ,
Dér eu nu-sŭ câne turbatŭ
Că sunt băiatŭ fermecatŭ
Cu aschiuță din portiță
Cu baerĭ dela cretință
Cu farmecile mândrii
Cu baera cretinții.

IV.

Cine n'are dorŭ în lume
Póte trăi multŭ și bine,
Sĕ nu trăiască ca mine,
Că eu cu atâta dorŭ
Nu trăescŭ și nicĭ nu morŭ,
Ci într'una totŭ dorescŭ
Cât trăescŭ numai oftescŭ,
Nu sciu făcut'am eu rĕu
Orĭ m'a bătutŭ Dumnedeu,
Nu sciu n'am mai făcutŭ bine
Orĭ dór' m'a ursitŭ pe mine
De par'că dilele mele
Mi-lea ursitŭ tóte rele
Și par'că viéța mea
Mi-a ursit'o tóta rea.

în cele publicate de domnulŭ corespondentŭ „bărgăuanulŭ“ referitóre la scóla comunală din Ilva mică.

In susŭ numita corespondenţă se amintesce cumcă d-lŭ preotŭ localŭ sĕ fiă trasŭ în cercetare pentru scóla comunală. Nu potŭ sĕ dau dreptŭ acestei aserţiunĭ — ca unulŭ ce sciu cum s'au petrecutŭ tóte lucrurile referitóre la scóla comunală — deórece d. preotŭ în tótă afacerea scólei comunale nu s'a amestecatŭ (şi a lăsatŭ ca cei cu scóla comunală sĕ'şĭ jóce mendrele în contra scólei confesionale? Red.), ba din contră. s'a feritŭ de a veni în conflictŭ cu mai marii scólei comunale. (De ce nu ne spuneţĭ cum stă lucrulŭ cu acéstă afacere? Red.)

Este adevĕrŭ însĕ cumcă notarulŭ şi primarulŭ suntŭ suspendaţĭ, în urma unorŭ incuse false făcute din partea învĕţătorului comunalŭ Traianŭ Moldovanŭ. Că incusele facute au fostŭ false, au doveditŭ chiar martorii, la carĭ s'a provocatŭ d-lŭ Moldovanŭ, prin fasiunile date în decursulŭ cercetărei, carea deja a trecutŭ şi se aştéptă numai sentinţa.

Se dice mai departe de d. corespondentŭ, că învĕţătorulŭ comunalŭ fugindŭ în Bistriţa sub pretextŭ, că e alungatŭ, 2 sĕptĕmânĭ a şedutŭ acolo pe spesele comunei cu diurnă de 5 fl. pe di, când în fine a fostŭ trimisŭ acasă cu 4 gendarmĭ, carĭ totŭ în sarcina comunei, deocamdată, au sĕ-lŭ apere — contra nu sciu cui?

Nu sciu dela cine s'a informatŭ d-lŭ corespondentŭ de aşa ceva! Trăescŭ în susŭ disa comună şi nu am auditŭ despre acésta, decâtŭ acum dela d. corespondentŭ. E dreptŭ cumcă învĕţătorulŭ a absentatŭ din comună, dér nu înainte de 16 Faurŭ, când scrie d. corespondentŭ, ci în 18 Faurŭ, căpĕtândŭ concediu dela presidiulŭ senat. scol. comunalŭ din locŭ, până în 22 Faurŭ, cu scopŭ de a'şĭ strămuta familia dela Gherla în locŭ. De gendarmĭ ca sĕ-lŭ apere nu a avutŭ lipsă. Trei anĭ — decă nu mĕ înşelŭ — au trecutŭ în 6 Faurŭ a. c. de când avemŭ nenorocirea a susţine învĕţătorŭ comunalŭ, dér Ilvanii nu l'au silitŭ sĕ fugă la Bistriţa şi sĕ-şĭ ţină postŭ de gendarmĭ, voindŭ Ilvanii a încuragia prin acésta orĭ şi ce altă gênă din partea puternicilorŭ dilei şi îndestulindu-se cu ceea ce s'a începutŭ prin suspendarea notarului şi primarului, — deşi aceştia nu au purtatŭ nicĭ o vină, ba din contră au fostŭ patronĭ scólei comunale.

Ilvanulŭ d. n.

Cum se respecteză la noi limba românéscă.

Cetimŭ în „Revista Politică“ din Suceava sub titlulŭ de mai susŭ următórele:

Étă o dóvadă nouĕ, cum se respectă în patria lui Stefanŭ celŭ Mare limba românéscă: Tómna trecută s'a deschisŭ şi în Suceava, ca în tóte celelalte oraşe din Bucovina, o scólă pentru înaintarea şi întărirea culturei meseriaşilorŭ (gewerbliche Fortbildungsschule). Dupĕ obiectele de învĕţămêntŭ, care se predau în acéstă scólă, ar crede cineva, că'n Suceava o poporaţiune românéscă nu există de órece limba românéscă între aceste obiecte nu se află. Pe strănepoţii lui Stefanŭ celŭ mare nu i-au înghiţitŭ pămêntulŭ, nu i-au mâncatŭ nicĭ guzanii, nicĭ nemţii, nicĭ polonii, nicĭ jidanii, ci ei mai trăescŭ încă în vechia capitală a vechii Moldove în numĕrŭ de mai multe mii pănă adĭ chiar. Ei toţĭ suntŭ meseriaşĭ, şi anume: pietrarĭ, dulghierĭ, stolerĭ, croitorĭ, cojocarĭ, ciobotarĭ, bărbierĭ, curelarĭ, bacalĭ ş. m. d. Óre toţĭ aceştia nu au dreptulŭ de a se cultiva *şi de a-şĭ cultiva limba lorŭ maternă?* Românii suceveni sĕ aibă numai datorinţa, de a plăti birurĭ, din carĭ sĕ se înfiinţeze institute pentru cultivarea celorlalte naţionalităţĭ şi pentru germanisarea copiilor Românilor? Ticălósă mai este starea lucrurilor, în care trăimŭ! In Sucéva nu există pentru poporaţiunea românéscă nicĭ o scólă poporală românéscă. Copii Românilorŭ suntŭ siliţĭ sĕ cerceteze cele două scolĭ germane, ale cărorŭ conducĕtorĭ nu suntŭ nicĭ măcarŭ examinaţĭ din limba românéscă. Şi astădĭ se înfiinţéză o scólă pentru meseriaşĭ, în care se trece la ordinea dilei peste limba română! Nu este acésta a'şĭ bate jocŭ de poporatiunea românéscă? Legile fundamentale ale statului nu suntŭ ele făcute şi pentru Românĭ?

In Suceava are orĭce meseriaşŭ, fie elŭ Românŭ séu nu, trebuinţă neapĕrată de cunoscinţa limbei românescĭ: 1) pentru că oraşuld se află în mijloculŭ unei poporaţiunĭ românescĭ, şi 2) la hotarulŭ unui statŭ românescŭ. Meseriaşii vinŭ prin urmare necontenitŭ în atingere cu Românĭ. Acéstă atingere este isvorulŭ din care ei trăescŭ. Din causa acésta au învĕţatŭ pănă acuma toţĭ meseriaşii germanĭ şi polonĭ din Suceava limba românéscă, şi toţĭ suntŭ siliţĭ prin referinţele, în care trăescŭ, s'o cunóscă şi s'o vorbéscă, ei au de ea trebuinţă ca de o bucăţică de pâne. Scóla, care s'a deschisŭ tómna trecută pentru dênşii, trebuia sĕ considere acéstă trebuinţă. Décă meseriaşii ar fi avutŭ votŭ la alegerea obiectelorŭ din acéstă scólă, ei ar fi alesŭ de sigurŭ şi limba românéscă. Déră aicea n'au avutŭ ei sĕ hotărască, ci nisce factorĭ orbiţĭ de ură în contra limbei române, cărora le place de-a întrebuinţa orĭ ce ocasiune, spre a isbi în autoritatea limbei românescĭ. Aceştĭ ómenĭ declară necontenitŭ, că'n Bucovina este de prisosŭ sĕ înveţe cineva românesce; ei stăpânescŭ şi în era lui Taaffe tótă vieţa publică. Deplorabilŭ şi tristŭ este adevĕrulŭ, că'n unele corporaţiunĭ, care au votŭ la hotărîrea obiectelorŭ de învĕţămêntŭ la scóla meseriaşilorŭ din Suceava, se află şi unii Românĭ, *şi tocmai acesta este ruşinea nóstră naţională.* Intre aceste corporaţiunĭ este în prima linià comitetulŭ ţĕrii, expresiunea dietei bucovinene, care este, precum nĭ-o spunŭ străinii, în presentŭ în maioritate naţională, unŭ lucru pe care noi Românii nu-lŭ simţimŭ. Noi credemŭ, că, décă maioritatea dietei ar fi naţională, lucrurĭ, ca cele discutate de noi aicea, nu s'ar puté întêmpla.

A doua corporaţiune este comitetulŭ comunalŭ alŭ oraşului Sucevi. Şi aicea şedŭ câţĭ-va representanţĭ vrednicĭ ai poporaţiunei românescĭ din Sucévă, aleşĭ toţĭ, afară de unulŭ, din voinţa căpitanului c. r. districtualŭ. De ce óre aceştĭ bravĭ şi conscienţioşĭ representanţĭ ai Românilorŭ nu cerŭ respectarea limbei românescĭ în şcóla cea nouă înfiinţată pentru meseriaşĭ?

Deórece presupunemŭ, cumcă ei tacŭ nu din intenţiune rea, ci din nebăgare de sémă, dorimŭ prin articolulŭ acesta sĕ atragemŭ atenţiunea lorŭ la acestŭ obiectŭ durerosŭ, ba chiar ruşinosŭ, căcĭ *altŭ poporŭ din Austria nu l'ar suferì în tăcere*, precum facŭ representanţii noştri din diferitele corporaţiunĭ ale ţĕrii....

Din camerile române.

Senatulŭ. Şedinţa dela 14 Februarie.

D-lŭ *Th. Rosetti* citesce proiectulŭ de lege pentru votarea de 30,000 lei acordaţĭ pentru stingerea datoriilorŭ Ateneului Românŭ. Citesce apoi decretulŭ regalŭ, prin care sesiunea corpurilorŭ legiuitóre se prelungescŭ pănă la 15 Martie.

D-lŭ *Ciuflea* îşĭ reînoesce cererea sa pentru a se restaura Mitropolia de Têrgovişte.

D-lŭ *P. Grădişteanu* îşĭ desvóltă interpelarea sa făcută în privinţa têrgului dela Strehaia. Spune, că se vede silitŭ sĕ transmită subiectulŭ interpelării sale şi în scrisŭ, ca s'o pótă citi şi d. ministru de interne. care nu e presentŭ Arată cum Strehaia, din documente, se vede că are dreptŭ d'a avé têrgŭ de sĕptĕmână încă de pe vremea lui Constantinŭ Basarabŭ. Consiliulŭ judeţianŭ a opritŭ însĕ acestŭ têrgŭ, ba îşĭ pierdŭ aprópe tótă sĕptĕmâna aicĭ. Arată şi alte neregularităţĭ ce se petrecŭ acolo. Cere ca guvernulŭ sĕ intervină, în sensulŭ d'a se pune capĕtŭ neregularităţilorŭ.

D-lŭ *T. Rosetti*, ministru, recunósce că în adevĕrŭ suntŭ neregularităţĭ. Promite, că ordinea se va stabili.

Se procede la alegerea unei comimisiunĭ, care sĕ studieze proiectulŭ d-lui V. A. Urechiă în privinţa monumentelorŭ naţionale.

Camera. Şedinţa dela 14 Februarie.

Se procede la alegerea a 8 membrii pentru complectarea comisiunei de 20 membri cerută de ministerulŭ de resbelŭ, pentru a'i face comunicărĭ relative la fortificaţiunile capitalei şi la lucrările din ministerulŭ de resbelŭ.

Au fostŭ aleşĭ d-nii: Iónŭ Lahovary, Iacobŭ Negruzzi, Tache Ionescu, P. Ene, Iónŭ Lecca, D. A. Sturdza şi C. Răceanu.

D-lŭ *ministru de finance* rógă a se lua imediatŭ în desbatere proiectulŭ de lege prin care se deschide unŭ creditŭ de 136 mii francĭ pe séma ministerului sĕu, pentru restituirea de nisce taxe ilegalŭ percepute. — S'a votatŭ.

Vine apoi la ordinea dilei creditulŭ pentru dĕrîmarea turnului Goliei din Iaşĭ.

D-lŭ *Necolae Ionescu* vorbesce în contra dĕrîmărei, pe motivŭ, că e unŭ monumentŭ istoricŭ. Iaşulŭ este oraşulŭ turnurilorŭ. Bisericele cu clopotele şi clopotniţele suntŭ unŭ semnŭ de păstrare a independenţei nóstre la Dunăre. D-sa arată, că d. primarŭ alŭ Iaşilorŭ e în contra tuturorŭ turnurilorŭ, a pusŭ sĕ se dĕrîme şi turnulŭ dela biserica Trei Erarchĭ, din Iaşĭ. Eu, dice d. Ionescu, am telegrafiatŭ imediatŭ d-lui P. P. Carpŭ despre acésta, dér d-sa nu mĭ-a rĕspunsŭ nimicŭ. D-sa protestéză în potriva sumei ce se cere şi în potriva obiceiului de a se dĕrîma fără a se repara. Cere a nu se vota acestŭ creditŭ.

D-lŭ *T. Maiorescu*, ministru alŭ cultelorŭ, susţine proiectulŭ pe motivŭ, că turnulŭ Goliei e periculosŭ pentru trecĕtorĭ. Décă nu va fi dĕrîmatŭ se va întêmpla într'o di o mare nenorocire, căcĭ elŭ ameninţă a se surpa.

D-lŭ *Mihailŭ Cogălnicénŭ* îşĭ esprimă regretele sale pentru că se dĕrîmă monumentele naţionale şi rógă pe d-lŭ ministru ca sĕ vie mai de grabă cu unŭ proectŭ de lege prin care sĕ se prevadă restaurarea monumentelorŭ naţionale.

D-lŭ *Toni* dice, că turnulŭ Goliei e imposibilŭ de reparatŭ, căcĭ e fórte ruinatŭ.

După nisce esplicaţii date de d. Maiorescu, discuţia se închide. Se puneşĭ la votŭ luarea în consideraţiune şi se primesce.

D-lŭ *Th. Rosetti* citesce decretulŭ prin care se prelungesce sesiunea camerei pănă la 15 Martie viitorŭ.

Concertulŭ D. Popovicĭ.

După cum amŭ amintitŭ, concertulŭ datŭ de distinsulŭ baritonistŭ românŭ de dincolo de Carpaţĭ, d-lŭ D. Popovicĭ, a succesŭ pe deplinŭ în tóte privinţele.

Cu plăcere amŭ constatatŭ marile progrese, ce le-a făcutŭ d-lŭ D. Popovicĭ în patru anĭ, de când l'amŭ auditŭ pentru ultima óră într'unŭ concertŭ totŭ aicĭ. D-sa a devenitŭ în acestŭ rĕstimpŭ unŭ cântăreţŭ de primulŭ rangŭ, care te farmecă cu vocea lui frumósă şi puternică ş cu predarea lui în adevĕrŭ artistică.

Deja cu primele două piese din bogatulŭ şi alesulŭ sĕu programŭ, d-lŭ D. Popovicĭ a sciutŭ sĕ câştige pentru sine pe ascultătorĭ, secerândŭ aplausele lorŭ, carĭ la piesele următóre se repetau totŭ mai viu pănă ce după esecutarea baladei din Africana de Meyerbeer, în care cântăreţulŭ îşĭ desfăşură tótă puterea vocii sale, deveniră atâtŭ de sgomotóse şi îndelungate, încâtŭ d-lŭ Popovicĭ a trebuitŭ sĕ repeteze balada.

Dulceţa şi flecsibilitatea vocei sale, mai alesŭ în predarea pianissimului, a desvoltat'o cântăreţulŭ pe deplinŭ în „Vorrei morire“ de Tosti, cântatŭ cu multŭ efectŭ şi cu-o întonare fórte curată. Mai lipsea spre a completa escelentulŭ ensamblu numai o pronunţare ceva mai deluşită a unorŭ cuvinte.

Piesele române „S'o vedĭ mamă“ de Schipek şi „Mândruliţă“ de Stefănescu au încheiatŭ de totŭ bine concertulŭ acesta care ne-a servitŭ nouĕ Românilorŭ spre mândriă, ér concertistului spre îndoită onóre, căcĭ pe lângă succesulŭ moralŭ ce l'a dobênditŭ a sĕvêrşitŭ şi unŭ actŭ nobilŭ de binefacere, oferindŭ în modŭ generosŭ venitulŭ concertului pentru fondulŭ studenţilorŭ săracĭ. Prin acésta d-lŭ D. Popovicĭ şi-a câştigatŭ unŭ titlu mai multŭ la recunoscinţa nóstră.

D-şóra V. de Brennerberg, care a datŭ concursulŭ ei binevoitorŭ la acestŭ concertŭ, a esecutatŭ unŭ solo pe violoncelŭ, „Andante“ de Goltermann, cu mare desteritate şi acurateţă şi cu multŭ sentimentŭ fiindŭ viu aplaudată de publicŭ. Totŭ aşa de multŭ plăcŭ şi d-lŭ Krause cunoscutŭ ca eminentŭ violinistŭ. Acompaniamentulŭ d-lui L. Frank a fostŭ ca totdéuna escelentŭ. —*u.*

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Viena, 6 Martie. Oficiósa „Fremdenblatt“ vestesce: **Regele Milan vrea sĕ renunţe la tronŭ.** Sănĕtatea îi e sdruncinată. Regele s'a îngrijitŭ pentru regenţă. **Ukasulŭ** ce *apare adĭ* **învestesce pe Risticĭ,** capulŭ partidei liberale, cu **puterile de regentŭ.**

Viena, 6 Martie. „Tagblatt“ vestesce: **Ukasulŭ**, *cu care Regele Milanŭ predă regenţa, e deja făcutŭ şi* **intră adĭ în putere.** Regele nu abdică formalŭ, dér e lucru hotărîtŭ că nu se mai întórce în Serbia. Regenţa va dura pănă la declararea maiorenităţii prinţului de corónă.

Berlinŭ, 6 Martie. „Nordd. Allg. Ztg.“, foia cancelarului Bismarck, constată în privinţa schimbărilorŭ decisive în certele constituţionale sêrbescĭ, că dela chemarea lui Risticĭ în fruntea afacerilorŭ guvernărei se aştéptă şi înăuntru şi în afară cele mai bune urmărĭ, E de admisŭ, că era lui Risticĭ nu va aduce nicĭ o jignire în raporturile cătră Austro-Ungaria. Cei din Viena şi Budapesta vorŭ arăta ţĕrei vecine totdéuna bunăvoinţa dovedită.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 5 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.30	Vênd.	9.33
Argintŭ românescŭ -	„	9.36	„	9.38
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.56	„	9.59
Lire turcescĭ - - -	„	10.80	„	10.86
Imperialĭ - - - -	„	9.80	„	9.86
Galbinĭ .	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	102.10
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.75
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.83
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	139.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - - - - -	126.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.70
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.10
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.60
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	141.60
Acţiunile băncei austro-ungare - -	886.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	312.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	304.50
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.68
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.58
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	59.27½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.35

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Către onoraţii cetitorĭ!

„Gazeta Transilvaniei“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenţei sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă şi de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenţei sale suntŭ cea mai viuă şi mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică şi naţională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ şi condusŭ de iubirea de patriă şi de datoria ce o are către sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerinţelorŭ timpului şi trebuinţelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu preţulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care dĭ, érăşĭ cu acelaşĭ preţŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugaţĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulţite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putinţă spre a aduce îmbunătăţirĭ atâtŭ în redactarea dĭarului câtŭ şi în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca dĭarulŭ sĕ-şĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ dĭarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătăţirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca nicĭodată până acuma, posiţiunea dĭaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ suntŭ îndreptate asupra ei cu vehemenţă aşa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre şi amende în banĭ o împiedecă în munca şi stăruinţele ei de a da pe faţă tóte nelegiuirile, prigonirile şi asupririle şi de a lupta pentru recâştigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă şi sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putinţă ca principiile salutare naţionale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până şi în coliba ţĕranului.

Conduşĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ şi cu începerea anului acestuia mai multe esenţiale ameliorărĭ în dĭarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decişĭ a cultiva mai multŭ şi unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ pututŭ da atenţiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbaţĭ cu cunoscinţe speciale,* carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, aşa ca materialulŭ ce'lŭ va conţine sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ şi acomodatŭ trebuinţelorŭ poporului, nu numai pe terêmulŭ politicŭ, literarŭ şi socialŭ, ci ţinêndŭ deopotrivă sémă şi de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educaţiunei şi higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autorităţile cu carĭ vine mai desŭ în atingere şi alŭ trebilorŭ sale financiare şi comerciale.

Afară de aceea câştigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ dĭarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa preţului lui — şi astfeliu sciind că sĕ sêmte trebuinţa de a i se face cu putinţă orĭ şi cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele şi trebuinţele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ măritŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Dumineca şi sĕ le întocmimŭ şi sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ şi ce cetitorŭ şi sĕ se pótă abona şi separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deşi mai bogată în materialŭ, va costa ca şi până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* şi în deosebĭ pentru aceia, cărora impregiurările nu le értă de a abona întregŭ dĭarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Dumineca* ale *„Gazetei Transilvaniei“*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonaţii noştri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putinţă în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lăţirea „GazeteiTr ansilvaniei“ precum şi pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Dumineca, ce se potŭ abona şi separatŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenu omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
Oradea-mare		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşlu		10.34	5.26	6.56
Cluşlu	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriş	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiuşŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blaşiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copşa mică	4.09			2.19
Mediaşŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighişóra	5.45			3.59
Haşfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Braşovŭ	9.45			9.52
Braşovŭ	1.55			
Timişŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timişŭ			1.45	
Braşovŭ	—.—		2.32	
Braşovŭ	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Haşfalĕu	8.36		10.24	
Sighişóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediaşŭ	10.37		11.47	
Copşa mică	10.59		12.02	
Copşa mică	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blaşiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiuşŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uiora	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirişŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Cluşiu	5.56		5.—	
Cluşiu	6.37	5.32		8.—
Nădăşelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireşŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rev	9.53	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
Oradea-mare	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
Aradŭ	2.17	4.30	6.—
Glogovaţŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bĕrzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamu		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotu		11.39	12.—
Vinţulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşu	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenu mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicĭca	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
Aradŭ	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşenĭ	12.30	7.12

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişóra	9.12	9.02

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişóră	9.16

Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Mureşŭ-Ludoşŭ	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	—.—

Bistriţa-Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	—.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	9.41
Mureşŭ-Ludoşŭ	1.11

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică	2.29	4.35
Şeica mare	3.02	5.05
Lómneşŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneşŭ	9.45	10.50
Şeica mare	10.20	11.20
Copşa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
Oşorheiu	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
Oşorheiu	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.